

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

ISSN 1506-5170

B i u l e t y n P r a w n y

Nr 23

W a r s z a w a 2 0 0 4

K O L E G I U M R E D A K C Y J N E

Bronisław KACHNIKIEWICZ, Hanna KARASZEWSKA,
Kazimierz KOWALSKI, Jan ŁOZIŃSKI, Anna OSZCZĘDA,
Krystyna ROGALSKA, Ewa RUDNICKA (sekretarz), Maciej
SŁAWIŃSKI (przewodniczący), Barbara ŚWIĄTKIEWICZ
(zastępca przewodniczącego), Danuta TRUŚ

REDAKCJA I KOREKTA

Ewa RUDNICKA

PROJEKT OKŁADKI

Danuta CZERSKA

SKŁAD KOMPUTEROWY

Lilianna KRÓLAK

© COPYRIGHT BY KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

WYDAWNICTWO CENTRUM SZKOLENIA POLICJI W LEGIONOWIE
ZAM. NR 160/2004; NAKŁAD 1300 EGZ.

ISSN 1506-5170

SPIS TREŚCI

B. ŚWIĄTKIEWICZ , <i>Skrócony czas służby policjantki</i> (opinia prawna)	5
Cz. STOPKA , <i>Czy policjantom – członkom Głównej Komisji Inwentaryzacyjnej przysługuje dodatek kontrolerski?</i> (opinia prawna)	8
I. DANIEL , <i>Udział Policji w postępowaniu egzekucyjnym</i> (opinia prawna)	12
D. TRUŚ , <i>Odpowiedzialność za wykroczenia drogowe popełnione przez policjantów wykonujących zadania operacyjne nieoznakowanymi pojazdami służbowymi Policji</i> (opinia prawna)	15
D. TRUŚ , <i>Zasadność wypłacania policjantom, wchodzącym w skład Polskiego Kontyngentu Policyjnego Misji Pokojowej Unii Europejskiej, dodatku zagranicznego</i> (opinia prawna)	19
D. TRUŚ , <i>Wynagrodzenie za pełnienie służby w czasie przekraczającym jej wymiar nominalny</i> (opinia prawna)	22
D. TRUŚ , <i>Rozliczanie czasu służby policjanta za służbę pełnioną w dniu wolnym od zajęć</i> (opinia prawna)	24
B. ŚWIĄTKIEWICZ , <i>Kwalifikacje zawodowe policjanta przyjętego do służby, posiadającego stopień wojskowy i mianowanego na odpowiedni stopień policyjny bez wymogu odbycia przeszkolenia zawodowego</i>	26

R. PŁACZKOWSKI , <i>Niektóre aspekty udostępniania informacji publicznych dziennikarzom</i> (opinia prawna)	30
D. TRUŚ , <i>Rozliczanie czasu służby policjantów w przypadkach wprowadzenia stanu podwyższonej gotowości i skoszarowania oddziałów Policji</i> (opinia prawna)	33
D. TRUŚ , <i>Interpretacja przepisów § 8 ust. 3 i § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 czerwca 2002 r. w sprawie opiniowania służbowego funkcjonariuszy Policji oraz wzoru formularza opinii służbowej</i> (opinia prawna)	37

Barbara ŚWIĄTKIEWICZ

Skrócony czas służby policjantki
(opinia prawna)

Ostatnie zmiany kodeksu pracy wprowadzone ustawą z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 213, poz. 2018) rozszerzyły w sposób istotny treść jego art. 186, traktującego o prawie do urlopu wychowawczego. Między innymi został dodany art. 186 z cyfrą 7, który przewiduje prawo osoby uprawnionej do urlopu wychowawczego do pracy w skróconym czasie pracy. Pracodawca jest związany wnioskiem pracownicy – jest obowiązany wniosek uwzględnić. Maksymalne obniżenie czasu pracy wynosi $\frac{1}{2}$. Rozwiązanie to zaczęło obowiązywać od 1 stycznia 2004 r. Ma ono na celu umożliwienie sprawowania opieki nad dzieckiem w większym wymiarze czasowym niż gdyby pracownica pracowała na pełnym etacie, a jednocześnie zapewnienie bieżącego dochodu z pracy. Pozwala także na kontakt pracownicy z bieżącymi obowiązkami, dzięki temu nie traci kwalifikacji zawodowych. Różnica między pracą w niepełnym wymiarze (np. na $\frac{1}{2}$ etatu) a prawem do obniżonego czasu pracy polega głównie na obowiązku pracodawcy uwzględnienia wniosku pracownika. Pracodawca nie może, tak jak np. przy złożeniu przez pracownika wniosku o zmianę jego warunków pracy i płacy poprzez ustalenie pracy w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu, odmówić uwzględnienia wniosku. Obniżenie wymiaru czasu pracy osobie uprawnionej do urlopu wychowawczego jest w świetle poglądów doktryny traktowane jako czas usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy (komentarz w Lex Polonica Krzysztofa Rączki).

Zgodnie jednak z przepisami rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (Dz. U. nr 60, poz. 281) usprawiedliwiona nieobecność w pracy skutkuje utratą wynagrodzenia za czas nieświadczenia pracy.

Omawiany przepis, w myśl art. 79 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tj. Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 ze zm.), powinien mieć zastosowanie w stosunku do kobiet-policjantek. Prawo do obniżonego czasu pracy jest uprawnieniem szczególnym, przewidzianym dla pracownic w związku z macierzyństwem, a przepisy ustawy o Policji nie rozstrzygają inaczej kwestii uprawnień do obniżonego czasu służby w związku z uprawnieniem do urlopu wychowawczego. W ogóle przepisy ustawy o Policji nie traktują o skróconym czasie służby. Brak regulacji nie może być uznany za wyczerpanie warunku zawartego w przepisie art. 79 ustawy – „jeśli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej”. Zgodnie z art. 33 ustawy o Policji czas pełnienia służby jest wyznaczony wymiarem obowiązków przy przyjęciu 40-godzinnego tygodnia służby. Przepisy mówią tylko o ponadnormatywnym czasie służby i uprawnieniach policjantów wynikających z pełnienia służby w wymiarze większym niż 40 godzinny tydzień. Powstaje pytanie, w jaki sposób rozliczać policjantkę pełniącą służbę w obniżonym czasie służby. Interpretacja Pana prof. Rączki, że czas, o który zostanie obniżony czas pracy, stanowi usprawiedliwioną nieobecność w pracy, nie jest do zaakceptowania na gruncie przepisów policyjnych, ponieważ rodziłoby to konieczność wypłaty 100% uposażenia. Zgodnie z art. 121 i 126 ustawy o Policji (powoływanej) usprawiedliwiona nieobecność policjanta w służbie uprawnia go do pełnego uposażenia.

Wydaje się, że można tu zastosować *per analogiam* przepisy o zasadach wynagradzania policjantów za ponadnormatywny czas służby. Luka w przepisach powinna zo-

stać jak najszybciej uzupełniona.

Należy jeszcze wskazać, że nie ma jakichkolwiek przesłanek do ograniczania tego uprawnienia w stosunku do policjantek już korzystających z urlopu wychowawczego. Jest to uprawnienie, z którego może korzystać każda osoba uprawniona do urlopu wychowawczego, w tym także osoba już korzystająca z tego urlopu. Może ona w trakcie urlopu złożyć wniosek o skrócony czas służby; również osoba korzystająca ze skróconego czasu służby może złożyć wniosek o urlop wychowawczy. Jedynym ograniczeniem jest okres urlopu. Uprawnienie to nie może przekroczyć okresu, w którym istnieje prawo do urlopu wychowawczego.

Reasumując przepisy art. 79 ustawy o Policji (powoływanej) i art. 186 z cyfrą 7 Kodeksu pracy jednoznacznie wskazują, że policjantki uprawnione do urlopu wychowawczego mają prawo do skróconego czasu służby maksymalnie o $\frac{1}{2}$. Pozostaje kwestia ustalenia zasad naliczania ich uposażenia.

Sierpień 2004 r.

***Czy policjantom – członkom
Główniej Komisji Inwentaryzacyjnej
przysługuje dodatek kontrolerski?
(opinia prawna)***

Zasady przyznawania policjantom dodatków, w tym dodatku kontrolerskiego, reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad otrzymywania i wysokości uposażenia zasadniczego policjantów, dodatków do uposażenia oraz ustalania wysługi lat, od której jest uzależniony wzrost uposażenia zasadniczego (Dz. U. nr 152, poz. 1732 ze zm.). Paragraf 14 ust. 1 stanowi, że policjantowi, pełniącemu służbę w etatowych strukturach kontroli finansowej, kontroli ochrony informacji niejawnych oraz inspekcji, i wykonującemu czynności objęte postępowaniem kontrolnym w rozumieniu odrębnych przepisów przysługuje dodatek kontrolerski w wysokości do 35% kwoty bazowej. Z wykładni literalnej tego przepisu wynika, że – by mógł być przyznany dodatek kontrolerski – muszą być spełnione łącznie dwie przesłanki, tj. pełnienie służby w etatowych strukturach komórek organizacyjnych realizujących zadania kontrolne i wykonywanie czynności objętych postępowaniem kontrolnym w rozumieniu odrębnych przepisów.

Zarządzenie nr 7 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli urzędu obsługującego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz organów i jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych i nadzorowanych przez Ministra Spraw

Wewnętrznych i Administracji (Dz. Urz. MSWiA nr 6, poz. 11 ze zm.) w § 2 definiuje m.in. pojęcie komórki kontroli, przez którą należy rozumieć „właściwą do wykonywania czynności kontrolnych komórkę organizacyjną”.

Pojęcie struktury organizacyjnej, struktury etatowej oraz komórki organizacyjnej zostało zdefiniowane w § 2 pkt 4, 5 i 6 zarządzenia nr 25 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji (Dz. Urz. KGP z 2003 r., nr 2, poz. 4). Z cytowanego powyżej przepisu wynika, że komórka organizacyjna jest wyodrębnioną częścią struktury organizacyjnej jednostki. Przez strukturę organizacyjną jednostki należy rozumieć układ i wzajemne zależności między poszczególnymi jej komórkami oraz stanowiskami, wskazujące hierarchię oraz specjalizację zadań służbowych w jednostce Policji. Strukturę etatową jednostki Policji zdefiniowano w zarządzeniu jako dane określające nazwy i liczbę stanowisk etatowych oraz ich zaszerogowanie i przyporządkowanie do poszczególnych komórek organizacyjnych.

W zarządzeniu nr 366 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji (Dz. Urz. KGP nr 7, poz. 31) została określona m.in. struktura organizacyjna oraz zadania komórek organizacyjnych. Z analizy zapisów dotyczących struktury organizacyjnej Komendy Głównej Policji nie wynika, aby została w niej utworzona komórka organizacyjna o nazwie Główna Komisja Inwentaryzacyjna.

W decyzji nr 100 z 2004 r. Dyrektora Biura Logistyki Policji Komendy Głównej Policji w sprawie określenia struktury organizacyjnej, szczegółowych zadań podległych komórek organizacyjnych oraz podziału zadań między dyrektorem a jego zastępcami, została określona struktura organizacyjna tego biura. Z decyzji tej wynika, że w ramach biura utworzono Sekcję ds. inwentaryzacji i ewidencji środ-

ków trwałych; nie ma zapisu o utworzeniu komórki organizacyjnej o nazwie Główna Komisja Inwentaryzacyjna.

Główna Komisja Inwentaryzacyjna została powołana na mocy decyzji nr 168 Zastępcy Komendanta Głównego Policji z dnia 11 maja 2004 r. Określono w niej skład osobowy komisji oraz funkcje przypisane poszczególnym osobom. W skład GKI powołano policjantów i pracowników cywilnych z Sekcji ds. inwentaryzacji i ewidencji środków trwałych KGP, która jest komórką organizacyjną Biura Logistyki Policji KGP.

Główna Komisja Inwentaryzacyjna nie jest zatem komórką organizacyjną w rozumieniu powołanych powyżej przepisów. Powinna być traktowana jako komisja o charakterze stałym, powołana do realizacji funkcji wykonawczych zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 4 zarządzenia nr 366.

W celu ustalenia czy została spełniona druga przesłanka, określona w § 14 rozporządzenia, dotycząca wykonywania czynności objętych postępowaniem kontrolnym w zakresie gospodarki finansowej, dokonano analizy postanowień zarządzenia nr 366 Komendanta Głównego Policji. Wynika z niej, że zadania w zakresie kontroli finansowo-gospodarczej są realizowane jedynie przez Biuro Ochrony Informacji Niejawnych i Inspekcji KGP (§ 18 ust. 1 pkt. 2). Szczegółowe zadania dotyczące kontroli gospodarki finansowej określono w załączniku nr 6 do tego zarządzenia (pkt. 2 ppkt. 2).

Cytowane powyżej przepisy, dotyczące kontroli finansowej, nie zawierają wyłączeń ograniczających zakres kontroli finansowej w części dotyczącej problematyki inwentaryzacji, w tym zwłaszcza zadań związanych z badaniem i porównaniem stanu faktycznego ze stanem wymaganym, które zgodnie z ustawą o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. nr 15, poz. 148 ze zm.) wchodzi w zakres kontroli finansowej (art. 35a. ust. 2 pkt 2). Z tego wynika, że kontrolę finansową przeprowadzają policjanci, pełniący służbę na stanowiskach etatowych Biura Informacji Niejawnych

i Inspekcji KGP, które jest wyspecjalizowaną komórką organizacyjną właściwą do przeprowadzenia kontroli w tej kwestii.

Należy również wskazać, iż w decyzji nr 100 Dyrektora Biura Logistyki Policji Komendy Głównej Policji z 2004 r. w § 20 ustalono zadania Sekcji ds. inwentaryzacji i ewidencji środków trwałych KGP, wśród których nie wymieniono kontroli finansowej.

Nawet gdyby przyjąć, że osoby wchodzące w skład GKI, w tym również kontrolerzy spisowi, realizują zadania związane z „kontrolą” przebiegu procesów inwentaryzacyjnych, to w świetle zapisów § 14 powołanego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nałożenie (np. w zakresie obowiązków na danym stanowisku służbowym) obowiązku kontroli jakiegoś zagadnienia, czynności itp. nie może być podstawą do przyznania dodatku kontrolerskiego. Zadania te powinny być realizowane w ramach obowiązku nadzoru wynikającego z zajmowanego stanowiska, np. kierownika sekcji.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż pojęcie nadzoru jest szersze od pojęcia kontroli i obejmuje zarówno kontrolę, jak i prawo do wydawania poleceń zmierzających do usunięcia stwierdzonych uchybień (S. Kałużny *Nadzór i kontrola w przedsiębiorstwie*, Kwantum 1997).

Na podstawie stanu faktycznego oraz analizy powołanych powyżej przepisów prawnych trzeba uznać, że nie zostały spełnione przesłanki określone w § 14 ust. 1 cytowanego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 grudnia 2001 r., dające podstawę do przyznania dodatku kontrolerskiego.

Lipiec 2004 r.

Izabela D A N I E L

Udział Policji w postępowaniu egzekucyjnym (opinia prawna)

Stan faktyczny przedstawia się następująco: Policja zatrzymuje pojazd do rutynowej kontroli lub dlatego, że kierowca naruszył zasady ruchu drogowego. Poprzez łączność z oficerem dyżurnym, który posiada uzyskaną z urzędu wojewody listę osób zalegających z realizacją mandatów karnych, ustala, że kierowca zatrzymanego pojazdu nie uiszcza kilku (wg informacji co najmniej 6) grzywien, wymierzonych mandatami karnymi. Zawiadamia telefonicznie urząd skarbowy, który na miejsce kontroli kieruje komornika (w tym czasie policja nie pozwala kierowcy odjechać). Przybyły na miejsce komornik dokonuje swoich czynności, m.in. egzekwuje od kierowcy zaległe grzywny pod groźbą zajęcia samochodu.

W świetle obowiązujących przepisów – ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. nr 110, poz. 968 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu udzielania przez Policję lub Straż Graniczną pomocy lub asysty organowi egzekucyjnemu i egzekutorowi przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych (Dz. U. nr 101, poz. 1106) – opisane postępowanie, stosowane w woj. zachodniopomorskim, polegające na tym, że Policja w przypadku zatrzymania osoby, która zalega z zapłatą grzywny nałożonej mandatem karnym, wzywa egzekutora, który zabezpiecza zatrzymanego samochód, jest sprzeczne z tymi przepisami.

Zgodnie z art. 100 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r.

Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. nr 106, poz. 1148 ze zm.) ściąganie grzywny nałożonej mandatem karnym następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Właściwość miejscową organu egzekucyjnego w egzekucji należności pieniężnych z praw majątkowych lub ruchomości ustala się według miejsca zamieszkania bądź siedziby zobowiązanego – na podstawie art. 22 § 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Artykuł 46 tej ustawy określa zakres zadań i uprawnień Policji w postępowaniu egzekucyjnym, polegający na tym, że organ egzekucyjny i egzekutor może w razie potrzeby wezwać, w pilnych przypadkach także ustnie, organ Policji do pomocy, jeśli natrafia na opór, który uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie egzekucji, albo jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że na taki opór natrafi. Policja nie może odmówić udzielenia egzekutorowi pomocy.

Z przepisu tego wynika, że organ egzekucyjny i egzekutor mogą żądać udzielenia pomocy przez Policję w dwóch sytuacjach:

- 1) jeśli organy te natrafiają na opór, który uniemożliwia lub utrudnia egzekucję,
- 2) jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że organy te na taki opór natrafiają.

Policja nie może badać czy egzekucja jest zasadna i celowa ani też dokonywać innych czynności niż udzielanie pomocy. Ustawa nie normuje form, w jakich pomoc ta ma być udzielona. Z przepisów powołanego rozporządzenia z dnia 29 sierpnia 2001 r., wynika, że polega ona na zapewnieniu dostępu do miejsca, w którym czynności egzekucyjne są dokonywane, na zapewnieniu porządku w miejscu prowadzenia egzekucji, zapewnieniu osobistego bezpieczeństwa osobie wykonującej czynności egzekucyjne, a w razie potrzeby – na udzieleniu pomocy w zastosowaniu środków egzekucyjnych. O tym, jakie środki przymusu bezpośredniego

mogą być stosowane, gdyby zaszła taka potrzeba, mówi ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

Organowi egzekucyjnemu i egzekutorowi przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych udzielają pomocy organy Policji właściwe ze względu na miejsce prowadzenia egzekucji.

Poza uprawnieniami wynikającymi z wymienionych przepisów Policja nie może podejmować żadnych innych czynności w kwestii egzekucji grzywien nałożonych mandatem karnym.

Zasada praworządności wynikająca z art. 7 Konstytucji RP uprawnia nieakceptowanie takich działań organów władzy publicznej, które wykraczają poza formy przewidziane prawem. Zasada ta oznacza, iż organy władzy publicznej, a komendanci Policji wszystkich szczebli są nimi, mogą podejmować tylko takie czynności prawne, do których uprawniają ich przepisy prawa. Dla realizacji zasady praworządności istotne znaczenie ma wprowadzenie w Konstytucji zamkniętego systemu źródeł prawa. Zgodnie z art. 87 źródłem powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Powołane zasady wskazują, że jeśli przepisy prawa nie przyznają uprawnienia komendantowi Policji w określonej kwestii, to nie jest dozwolone podejmowanie jakichkolwiek czynności prawnych w tym zakresie. Pogląd przeciwny, wyrażający się w tezie „co nie jest zakazane jest dozwolone”, nie dotyczy organów władzy publicznej.

***Odpowiedzialność za wykroczenia drogowe
popelnione przez policjantów wykonujących
zadania operacyjne nieoznakowanymi
pojazdami służbowymi Policji
(opinia prawna)***

Będące w wyposażeniu służb ruchu drogowego jednostek Policji województwa podkarpackiego fotoradary rejestrują przypadki przekraczania dozwolonej prędkości, również przez policjantów, którzy wykonują zleczone przez przełożonych zadania operacyjne przy użyciu nieoznakowanych pojazdów służbowych Policji. Zadania te polegają na obserwacji dynamicznej. Konieczność poprawnego i skutecznego wykonania zadania wymaga poruszania się z co najmniej taką samą prędkością jak obiekt obserwowany, również w miejscach o ograniczonym ruchu drogowym i ograniczonej prędkości. W obowiązującym stanie prawnym stwierdzenie popełnienia wykroczenia drogowego za pomocą urządzenia rejestrującego nakłada na przełożonego policjanta obowiązek wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego, a na organ Policji obowiązek wdrożenia czynności procesowych, wymaganych postępowaniem mandatowym lub postępowaniem w sprawach o wykroczenia. W tej sytuacji celowe byłoby wprowadzenie w ustawie o Policji jednoznacznego zapisu (kontratypu), wyłączającego odpowiedzialność dyscyplinarną policjantów za wykroczenia ujęte w kodeksie wykroczeń i innych przepisach, będące następstwem właściwego wykonywania ustawowo zleconych czynności służbowych.

W świetle przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r.

– Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. nr 58, poz. 515) dopuszczalne jest wykorzystywanie pojazdów nieoznakowanych Policji przez służby operacyjne. Policjant wykonujący zadania służbowe takim pojazdem ma bezwzględny obowiązek poruszania się zgodnie z przepisami na równi z innymi uczestnikami ruchu drogowego. Obowiązek przestrzegania przepisów ruchu drogowego dotyczy także funkcjonariuszy służb operacyjnych Policji, kierujących pojazdami operacyjnymi niebędącymi na stanie Policji. Wykonywanie przez policjanta zadań operacyjnych nie uzasadnia jednak naruszania przepisów ruchu drogowego. Przekroczenie dozwolonej prędkości czy niestosowanie się do znaków i sygnałów drogowych określających dopuszczalną prędkość stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny lub nagany (art. 97 i art. 92 k.w) oraz przewinienie dyscyplinarne (art. 132. ustawy o Policji). Stosownie do postanowień art. 132 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 ze zm.) czyn stanowiący przewinienie dyscyplinarne, wypełniający jednocześnie znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej, niezależnie od odpowiedzialności karnej.

Pogląd Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji w Rzeszowie – autora wystąpienia w kwestii ewentualnej odpowiedzialności za wykroczenia drogowe popełnione przez policjantów wykonujących zadania operacyjne nieoznakowanymi pojazdami służbowymi Policji – na temat celowości wprowadzenia do ustawy o Policji przepisu dotyczącego wyłączenia odpowiedzialności policjantów za wykroczenia drogowe, popełniane w trakcie wykonywania ustawowych obowiązków, jest kontrowersyjny. Niemniej, w projekcie ustawy o Policji przewiduje się wyłączenie odpowiedzialności karnej policjanta wykonującego zadania służbowe zgodnie z prawem.

Wyłączenie odpowiedzialności policjantów w omawia-

nym zakresie nie dotyczy bowiem tylko ich praw i obowiązków, lecz jest związane także z bezpieczeństwem innych uczestników ruchu drogowego. Należy przy tym dodać, że obowiązek czuwania nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach został powierzony Policji (art. 129 – Prawa o ruchu drogowym). Ponadto wydaje się, że możliwość skorzystania przez policjantów z ustawowego zwolnienia od odpowiedzialności za wykroczenie będzie powodować konieczność ujawnienia prawdziwych danych osobowych policjanta i wykonywanych zadań służbowych, co może utrudniać, a nawet uniemożliwić dalsze wykonywanie tych zadań. Zadania operacyjne, wykonywane przez policjantów, mogą być tajemnicą państwową, ujawnienie której jest przestępstwem. Ujawnienie prawdziwych danych osobowych policjanta będzie także kolidować z dyspozycją art. 20a ust. 1 ustawy o Policji, który stanowi, że w związku z wykonywaniem zadań wymienionych w art. 1 ust. 2 Policja zapewnia ochronę form i metod realizacji zadań, informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikujących policjantów. Stosownie do treści art. 22 ust. 2a koszty podejmowanych przez Policję czynności operacyjno-rozpoznawczych pokrywane są z tworzonego na ten cel funduszu operacyjnego. Do kosztów obciążających ten fundusz można zaliczyć koszty orzekanych mandatów.

Tak więc wyłączenie odpowiedzialności za wykroczenie można pozostawić kontratypom pozaustawowym, uznanym zarówno przez teorię, jak i praktykę. Do takich, które mogą mieć zastosowanie w prawie o wykroczeniach, należy kontratyp działania w granicach swojego uprawnienia lub obowiązku. Jeżeli chodzi o kontratyp tzw. działań prawnych, to w myśl zasady obowiązującej w prawie karnym i w prawie o wykroczeniach – kto działa prawnie, nie może być za to pociągnięty do odpowiedzialności za wykroczenie nawet wtedy, gdy czyn jego wyczerpuje formalnie znamiona jakiegoś wykroczenia. Zastosowanie owego

kontratypu będzie jednak należało do sądu orzekającego w konkretnej sprawie (z zastosowaniem wspomnianych wyżej wymogów związanych z ochroną informacji niejawnych).

Kwiecień 2004 r.

***Zasadność wypłacania policjantom,
wchodzącym w skład Polskiego Kontyngentu
Policyjnego Misji Pokojowej Unii Europejskiej,
dodatku zagranicznego
(opinia prawna)***

Z materiałów przekazanych do ówczesnego Biura Prawnego Komendy Głównej Policji, a dotyczących delegowania policjantów do pełnienia służby w Misji Pokojowej Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie, wynika, że nie przyznano tymże policjantom dodatku zagranicznego.

W obowiązującym stanie prawnym kwestia dodatku zagranicznego przedstawia się następująco: Artykuł 145e. ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.) stanowi, iż policjantowi w czasie delegowania do pełnienia służby w kontyngencie policyjnym poza granicami państwa mogą być przyznane dodatki do uposażenia, świadczenia z tytułu uszczerbku na zdrowiu, podróży i przejazdów oraz inne należności pieniężne związane z delegowaniem, wypłacane w walucie polskiej lub obcej. W art. 145f pkt 1 przywołanej ustawy zostało zawarte upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia w rozporządzeniu warunków otrzymywania, rodzaju waluty oraz wysokości dodatków, świadczeń i należności, o których mowa w art. 145e ust. 2, z uwzględnieniem ich rodzajów i zakresu przyznawania ze względu na występujące zagrożenia, uciążliwość lub miejsce pełnienia służby oraz sprawowaną przez policjanta funkcję.

Rada Ministrów w rozporządzeniu z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie należności pieniężnych otrzymywanych

przez policjantów delegowanych do pełnienia służby poza granicami państwa w kontyngencie policyjnym (Dz. U. nr 192, poz. 1607) przewiduje otrzymywanie dodatku zagranicznego przez policjanta delegowanego do pełnienia służby w kontyngencie policyjnym wydzielonym do udziału w misji pokojowej (§ 3 ust. 1 pkt 1, w związku z § 1 pkt 1). Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia dodatek zagraniczny policjant otrzymuje za każdy rozpoczęty dzień kalendarzowy pełnienia służby poza granicami państwa, z zastrzeżeniem ust. 2, w myśl którego dodatek ten nie przysługuje policjantowi:

1) za okres zawieszenia w czynnościach służbowych, chyba że w wyniku postępowania karnego lub dyscyplinarnego, będącego przyczyną zawiedzenia, został uniewinniony bądź postępowanie to zostało umorzone, z wyjątkiem warunkowego umorzenia, z powodu przedawnienia lub amnestii;

2) jeżeli w związku z udziałem w misji pokojowej strona zagraniczna wypłaca mu świadczenie pieniężne przeznaczone na pokrycie kosztów utrzymania.

Z przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów wynika, że kategorię i stawkę podstawową dodatku służbowego przyznaje się w zależności od rodzaju funkcji sprawowanej w kontyngencie policyjnym przez policjanta delegowanego do pełnienia służby poza granicami państwa w kontyngencie policyjnym wydzielonym do udziału w misji pokojowej. Wykaz funkcji pełnionych w kontyngencie policyjnym i przypisane im kategorie i stawki podstawowe dodatku zagranicznego ustalono w tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia (§ 4 ust. 3). W piętnastu pozycjach tabeli kategorii i stawek podstawowych dodatku zagranicznego wyszczególniono funkcje, których pełnienie przez delegowanego policjanta w kontyngencie policyjnym wydzielonym do udziału w misji pokojowej uprawnia do przyznania dodatku zagranicznego.

Przepisy przywoływanego rozporządzenia przewidują ponadto możliwość okresowego podwyższania przyznanego

dotatku zagranicznego ze względu na szczególne zagrożenia lub uciążliwość służby do wysokości 25% stawki podstawowej dodatku (§ 4 ust. 4). Z jego przepisów nie wynika natomiast, by przyznanie dodatku zagranicznego i jego wysokość uzależniono od miejsca działania kontyngentu.

Decyzje w sprawach dodatku zagranicznego, tak jak w sprawach innych należności pieniężnych, podejmuje Komendant Główny Policji lub upoważniony przez niego dowódca kontyngentu policyjnego. Dodatek zagraniczny przyznaje się stosownie do wyżej wymienionych zasad, zawartych w powoływanym rozporządzeniu.

Należy podkreślić, iż zgodnie z dyspozycją § 5 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 2002 r. w sprawie uprawnień i obowiązków policjantów delegowanych do pełnienia służby poza granicami państwa (Dz. U. nr 207, poz. 1755) w przypadku delegowania policjanta, któremu przyznano dodatek zagraniczny, kategorię i stawkę przyznanego dodatku określa rozkaz o delegowaniu. Wypłaty dodatku zagranicznego dokonuje się tylko na podstawie rozkazu personalnego.

Z powyższych względów przyznanie dodatku zagranicznego policjantom wchodzącym w skład Polskiego Kontyngentu Policyjnego Misji Pokojowej Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie jest zasadne, jeśli nie zachodzą przewidziane w przepisach cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 listopada 2002 r. przypadki, w których dodatek ten nie przysługuje. Do takich przypadków należy sytuacja, w której w związku z udziałem w misji pokojowej strona zagraniczna wypłaca policjantowi świadczenie pieniężne przeznaczone na pokrycie kosztów utrzymania (lub ryczałt na pokrycie kosztów utrzymania, wprowadzony od dnia 15 stycznia 2004 r. na podstawie zmiany rozporządzenia, opublikowanej w Dz. U. z 2004 r. nr 6, poz. 43).

Maj 2004 r.

***Wynagrodzenie za pełnienie służby w czasie
przekraczającym jej wymiar nominalny
(opinia prawna)***

Podstawowym unormowaniem czasu służby policjantów jest przepis art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.). Zgodnie z tym zapisem czas pełnienia służby policjanta jest określony wymiarem jego obowiązków z uwzględnieniem prawa do wypoczynku. Ustawodawca wprowadził jednocześnie tygodniowe normy czasu służby (40-godzinny tydzień służby), przyznając prawo do czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze, w razie przekroczenia tych norm (ust. 2 i 3 art. 33). Przepisy ustawy przewidują także, że w przypadku zwolnienia ze służby policjant ma prawo do ekwiwalentu za niewykorzystany czas wolny, przysługujący w zamian za czas służby przekraczający ustawową normę (art. 114 ust. 1 pkt 2). Umożliwiają również wypłatę rekompensat pieniężnych lub dodatkowego wynagrodzenia za czas ponadnormatywnych służb pełnionych przez policjantów na podstawie porozumień zawieranych z organizatorami imprez masowych lub organami samorządu terytorialnego (art. 13 ust. 3a i ust. 4a pkt 1).

Ustawa o Policji nie normuje dodatkowego wynagrodzenia za służbę pełnioną ponad ustanowione prawem normy czasu służby.

W tym miejscu należy zauważyć, że podobne uregulowania obowiązują członków korpusu służby cywilnej. Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej również nie przewiduje dodatkowego wynagrodzenia za pracę poza

normalnymi godzinami, uwarunkowaną potrzebami urzędu.

A zatem twierdzenie Rzecznika Praw Obywatelskich o istnieniu stanu niezgodnego z prawem jest niezrozumiałe, zwłaszcza że służba pełniona w czasie ponadnormatywnym nie jest tożsama z pracą w godzinach nadliczbowych (nadgodzinami). Funkcjonariusz Policji nie jest pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy, nie mają więc do niego zastosowania, bez wyraźnego upoważnienia ustawowego, przepisy Kodeksu pracy, w tym przepisy o czasie pracy i o wynagrodzeniu za godziny nadliczbowe. Stosunek służbowy funkcjonariusza Policji ma charakter administracyjno-prawny. Różni się od stosunku pracy specyficznymi warunkami zatrudnienia, w szczególności charakteryzuje go dyspozycyjność i podległość, z którą jest związany czas służby, uregulowany w sposób odmienny od ogólnie obowiązujących zasad.

Podjęcie inicjatywy ustawodawczej umożliwiającej przyznawanie policjantom wynagrodzenia za pełnienie służby w czasie przekraczającym jej wymiar nominalny nie wydaje się trafne. Obowiązujące w Policji uregulowania prawne w sposób wystarczający zapewniają ochronę praw policjantów odpowiednio do potrzeb służby.

Marzec 2004 r.

***Rozliczanie czasu służby policjanta za służbę
pełnioną w dniu wolnym od zajęć
(opinia prawna)***

Zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów (Dz. U. nr 131, poz. 1471) w zamian za służbę pełnioną w dniu wolnym od służby policjant otrzymuje dzień wolny w innym dniu tygodnia. Z redakcji tego przepisu jednoznacznie wynika, że policjant otrzymuje w naturze dzień wolny, a nie czas wolny równoważny z czasem służby pełnionej w dniu wolnym. Tak więc, jeżeli policjant otrzyma polecenie pełnienia służby w dniu wolnym od służby, to powinien za nią (utracony dzień wolny) otrzymać dzień wolny w innym dniu tygodnia i to niezależnie od liczby godzin, które faktycznie przepracował w dniu wolnym od służby. Tym samym czas służby ponadnormatywnej zbilansuje się z dniem wolnym, udzielanym w innym dniu tygodnia i służba taka nie spowoduje przekroczenia ustawowych norm czasu służby. Nieudzielenie policjantowi dnia wolnego w innym tygodniu spowoduje przekroczenie norm czasu służby określonych w art. 33 ust 2, ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.). W myśli tego przepisu zadania służbowe powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ciągu 40-godzinnego tygodnia służby, w 3-miesięcznym okresie rozliczeniowym.

Należy również podkreślić, że ustanowiony obowiązek udzielania innego dnia wolnego w zamian za służbę, pełnioną w dniu wolnym od służby jest realizacją prawa do wypo-

czynku, gwarantowanego w postanowieniach ust. 1 art. 33 ustawy o Policji („czas pełnienia służby policjanta jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku”) oraz art. 66 ust. 2 Konstytucji RP („pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy ...”). Informacyjnie podaję, że określenie dni wolnych od pracy reguluje ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. nr 4, poz. 28 z późn. zm.).

Wrzesień 2004 r.

Kwalifikacje zawodowe policjanta przyjętego do służby, posiadającego stopień wojskowy i mianowanego na odpowiedni stopień policyjny bez wymogu odbycia przeszkolenia zawodowego*

Problematyka kwalifikacji zawodowych policjanta na określonym stanowisku wiąże się nierozzerwalnie ze zmianami w zasadach dotyczących mianowania na odpowiedni stopień policyjny osoby przyjmowanej do służby i posiadającej stopień wojskowy. Wszystkie dotychczasowe przepisy regulujące wymagania kwalifikacji zawodowych zawierały zapisy o respektowaniu praw nabytych. Tak więc policjant, który zajmuje określone stanowisko służbowe, przy zmianie wymagań kwalifikacyjnych zachowuje uprawnienie do zajmowania tego stanowiska, ewentualnie do jego zmiany, jeżeli na tym stanowisku są wymagania kwalifikacyjne takie same jak na stanowisku zajmowanym w dacie zmiany przepisów. Przy kolejnych zmianach regulacji dotyczących mianowania na odpowiedni stopień policyjny osoby posiadającej stopień wojskowy, przyjmowanej do służby bez wymogu odbycia przeszkolenia zawodowego, pozostają w służbie osoby, które zostały mianowane na stopień policyjny bez odbycia przeszkolenia lub po odbyciu przeszkolenia podstawowego, mają stopnie oficerskie i zajmują stanowiska ze stopniami etatowymi oficerskimi. Czy ci policjanci są do końca służby przypisani do tego stanowiska, na którym byli w czasie wejścia w życie nowych przepisów o wymaganiach kwalifikacyjnych, czy mogą i w jakim zakresie być awansowani?

W ustawie o Policji w pierwotnym jej brzmieniu art. 56 ust. 1 zawierał regulację mianowania na odpowiedni stopień policyjny osoby przyjmowanej do służby, posiadającej stopień wojskowy; ust. 2 zawierał możliwość uzależnienia mianowania na odpowiedni stopień policyjny od ukończenia przeszkolenia zawodowego. Przepis ten najczęściej był interpretowany „na korzyść” policjantów przechodzących do Policji z Wojska Polskiego w ten sposób, że uznawano ukończenie przeszkolenia podstawowego jako spełnienie tego warunku. Były jednakże i takie interpretacje, że powinno być to przeszkolenie wymagane na odpowiedni stopień. Od wejścia w życie § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 maja 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu mianowania na stopnie policyjne (Dz. U. nr 47, poz. 471 już nieobowiązującego) wymóg przeszkolenia zawodowego był uznawany po odbyciu przeszkolenia wymaganego do mianowania na odpowiedni stopień policyjny, z tym że nadal można było mianować na odpowiedni stopień policyjny osobę przyjmowaną do służby, posiadającą stopień wojskowy bez wymogu odbycia przeszkolenia zawodowego. Od 19 października 2001 r. przepis art. 56 ust. 2 ustawy o Policji (powoływanej) został zmieniony i obecnie jest normą przewidującą obligatoryjne przeszkolenie, odpowiednie do stopnia.

Przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 grudnia 2000 r. w sprawie wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i staży służby, jakim powinni odpowiadać policjanci na stanowiskach komendantów Policji i innych stanowiskach służbowych (Dz. U. nr 115, poz. 1212 ze zm.) przewidywały w § 3, wśród kryteriów wyższych kwalifikacji zawodowych, mianowanie na odpowiedni stopień policyjny osoby, przyjmowanej do służby w Policji i posiadającej stopień wojskowy oficerski, niezależnie od obowiązku odbycia przeszkolenia zawodowego. Zapisu o podobnej treści nie zawiera obecnie

obowiązujące rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby, jakim powinni odpowiadać policjanci na stanowiskach komendantów Policji i innych stanowiskach służbowych (Dz. U. z 2004 r. nr 2, poz. 41 ze zm.). Z porównania tych dwóch przepisów są wysuwane wnioski, że obecnie nie ma już możliwości uznania „przemianowania stopnia oficerskiego WP na odpowiedni stopień policyjny” za wypełnienie warunku posiadania wyższych kwalifikacji zawodowych. Jednakże zapis § 12 ust. 2 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2003 r. (powoływanego) stanowi, że osoby przyjęte do służby w Policji, posiadające stopień wojskowy, które zostały mianowane na odpowiedni stopień policyjny bez uzależnienia tego mianowania od obowiązku odbycia przeszkolenia zawodowego, traktuje się jako posiadające kwalifikacje zawodowe stosowne do stanowiska zajmowanego w dniu wejścia w życie rozporządzenia. Z treści przytoczonego przepisu wynika, moim zdaniem, że przepis ten nie ogranicza możliwości zmiany stanowiska zajmowanego przez „przemianowanego” policjanta, jeżeli na nowym stanowisku wymagania kwalifikacyjne będą takie same jak na zajmowanym dotychczas. Na przykład, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia, na stanowisku specjalisty wymagane jest wykształcenie ogólne wyższe lub średnie, a zawodowe – wyższe lub specjalistyczne. Identycznie zostały określone wymagania na stanowisku eksperta – ogólne wyższe lub średnie, zawodowe wyższe lub specjalistyczne. Nie ma więc, moim zdaniem, przeszkód formalnych, aby policjant, który został przyjęty do służby ze stopniem wojskowym i który został mianowany na odpowiedni stopień policyjny bez wymogu odbycia przeszkolenia zawodowego oraz pełnił służbę na stanowisku specjalisty w dacie wejścia w życie przepisów rozporządzenia z 17 grudnia 2003 r. (powoływanego), został obecnie mianowany na stanowisko

eksperta. Nie jest natomiast możliwe mianowanie na stanowisko, na którym są wymagane wyższe kwalifikacje zawodowe niż na tym, na którym policjant pełnił służbę w dacie wejścia przepisów rozporządzenia.

Czerwiec 2004 r.

- * Obecnie trwają prace nad nowym rozporządzeniem o postępowaniu kwalifikacyjnym.

*Niektóre aspekty udostępniania informacji
publicznych dziennikarzom
(opinia prawna)*

Rzecznik Prasowy organu Policji otrzymał wniosek dziennikarza „Życia Warszawy” o udostępnienie informacji publicznej dotyczącej interpretacji przepisu art. 70 § 2 Kodeksu wykroczeń i oceny prawnej złożonego anonimu na osobę pełniącą wysoką funkcję publiczną, która w godzinach urzędowania wykonując czynności reprezentacyjne spożywała alkohol, a po ich zakończeniu powróciła do wykonywania typowych obowiązków służbowych. Nie da się wykluczyć, że niektórzy spośród tych funkcjonariuszy publicznych korzystają z różnych immunitetów, a uroczystości, w których uczestniczą, odbywają się z udziałem delegacji zagranicznych.

Powyższy wniosek przekazano radcy prawnemu, który został zobowiązany do udzielenia odpowiedzi na postawione wyżej pytania w formie wskazanej we wniosku zainteresowanego dziennikarza.

Przed udzieleniem odpowiedzi należy przede wszystkim rozstrzygnąć jej tryb i formę, gdyż sprawy formalne są nie mniej ważne niż merytoryczne. W tym celu konieczne było też wyjaśnienie czy ma jakieś znaczenie prawne fakt, że wnioskodawcą jest osoba o statusie dziennikarza.

Nie ulega wątpliwości, że Rzecznik Prasowy uznał tę okoliczność za istotną. Postępowanie z powyższym wnioskiem zapewne byłoby inne, gdyby wnioskodawca był „zwykłym obywatelem”. Takie postępowanie nie znajduje

żadnego uzasadnienia w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. nr 112, poz. 1198 ze zm.), dalej: „ustawa”. Nie przewiduje ona uprzywilejowania żadnej grupy odbiorców; w jej przepisach przejściowych wprowadzono art. 3a i zmieniono art. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. nr 5, poz. 24 ze zm.). Pierwszy z tych przepisów stanowi, że w zakresie prawa dostępu prasy do informacji publicznej stosuje się przepisy powoływanej ustawy. Oznacza to, że obecnie nie ma podstaw do twierdzenia, że dziennikarze mogą uzyskać informacje inne niż te, które trafiają do zwykłego obywatela.

Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy informacje publiczne dzielą się na dwie grupy. Pierwsza to te, które podlegają udostępnieniu na zasadach i w trybie zawartym w ustawie. Drugą grupę stanowią te, które podlegają udostępnieniu na zasadach i w trybie przewidzianym w ustawach szczególnych. Dotyczy to także informacji o prawie. Dostęp do treści aktów normatywnych odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. nr 62, poz. 718 ze zm.). Jednakże co do zasady organy publiczne nie powinny zastępować służb prawnych i pomocy prawnej, z których korzystają albo mogą korzystać redakcje prasowe i obywatele. Ponadto informacja publiczna dotyczy faktów, a nie interpretacji prawa. Taką informację – dotyczącą interpretacji prawa – można znaleźć w komentarzach do ustaw i w literaturze prawniczej.

Powyższa sprawa ma ponadto aspekt fiskalny. Wniosekodawcy w istocie chodzilo o uzyskanie usługi prawnej. W polskim prawie podatkowym usługi prawne na rzecz innych podmiotów podlegają 22% stawce VAT, niezależnie od tego czy są odpłatne, czy darmowe. Należałoby więc wystawić odpowiednią fakturę. Jeżeli dziennikarz uzyskałby usługę prawną, byłby zobowiązany uwzględnić jej wartość we własnym zeznaniu podatkowym.

Należy mocno podkreślić, że Policja nie jest właściwa do świadczenia usług prawnych (w tym wypadku wydania abstrakcyjnej opinii prawnej na rzecz osób fizycznych i dziennikarzy). Wydanie takiej opinii, jeżeli nie dotyczy konkretnej sprawy prowadzonej przez Policję, wykracza poza jej właściwość rzeczową i jest niedopuszczalna.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania należało ograniczyć się do poinformowania dziennikarza o niedopuszczalności udzielenia odpowiedzi w formie przez niego wskazanej.

Czerwiec 2004 r.

***Rozliczanie czasu służby policjantów
w przypadkach wprowadzenia
stanu podwyższonej gotowości
i skoszarowania oddziałów Policji
(opinia prawna)***

Rozliczanie czasu służby policjantów jest dokonywane na podstawie przepisów art. 33 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów (Dz. U. nr 131, poz. 1471). Podstawowym unormowaniem czasu pełnienia służby policjantów jest przepis art. 33 ust. 1 ustawy o Policji (powoływanej), w myśl którego **czas pełnienia służby policjanta jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku**. Jednocześnie w ust. 2 art. 33 ustanowiono normy czasu służby – **zadania służbowe powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ciągu 40-godzinnego tygodnia służby, w 3-miesięcznym okresie rozliczeniowym (ust. 2 art. 33)**. **W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2 policjantowi udziela się czasu wolnego w tym samym wymiarze (ust. 3 art. 33)**. Tym samym, ustanowione w ustawie normy czasu służby (40-godzinny tydzień służby) wyznaczają granice czasowe pełnienia obowiązków służbowych (zadań) przez policjanta.

Na mocy upoważnienia zawartego w ust. 6 art. 33 ustawy rozkład czasu służby uwzględniający tygodniowy

oraz dzienny wymiar czasu służby, przypadki przedłużenia czasu służby ponad ustaloną normę, a także wprowadzenie dla policjantów zmianowego rozkładu czasu służby, jak też warunki i tryb udzielania policjantom czasu wolnego od służby określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby.

W tym miejscu należy wyjaśnić, że wyrażenie „rozkład czasu służby” odpowiada wyrażeniu „rozkład czasu pracy”, występującemu w prawie pracy. W prawie pracy rozkład czasu pracy to ustalony przez pracodawcę lub osoby działające w jego imieniu oraz reprezentujące jego prawa i interesy sposób wykorzystania przez podległych pracowników ustalonego wymiaru pracy w skali doby, tygodnia, miesiąca lub innego okresu rozliczeniowego. Ustalenie rozkładu czasu pracy następuje w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie pracy.

W przypadku jednostek organizacyjnych Policji podobną rolę dogrywa rozporządzenie w sprawie rozkładu czasu służby policjantów. Jego przepisy przewidują w jednostkach organizacyjnych Policji rozkład czasu służby zmianowy (na stanowiskach służbowych, na których wymaga się pełnienia służby w systemie zmianowym lub w sposób ciągły) i podstawowy (na pozostałych stanowiskach), który wprowadza przełożony właściwy w sprawach osobowych (§ 3). Policjant w zmianowym rozkładzie czasu służby pełni służbę na zmiany trwające po 8 godzin na dobę (§ 4 ust. 1). W szczególnie uzasadnionych przypadkach przełożony właściwy w sprawach osobowych może wprowadzić pełnienie służby na zmiany trwające po 12 godzin na dobę (§ 4 ust. 2). W zmianowym rozkładzie czasu służby po 8 godzinach służby policjantowi udziela się co najmniej 10 godzin wolnego, a po 5 kolejnych służbach pełnionych w porze nocnej policjantowi udziela się 48 godzin czasu wolnego. Natomiast w zmianowym rozkładzie czasu służby po 12 godzinach

służby policjantowi udziela się 24 godziny czasu wolnego, a jeżeli pełnił służbę w porze nocnej – 48 godzin czasu wolnego. Do czasu służby trwającej 8 godzin wlicza się 20 minut przerwy, a do służby trwającej 12 godzin – 45 minut przerwy.

Przepisy powoływanego rozporządzenia przewidują, ponadto, w przypadkach określonych w postanowieniach § 8, możliwość przedłużenia czasu służby policjanta. **Zgodnie z treścią § 9 ust. 1 za przedłużony czas służby przekraczający normę określoną w art. 33 ust. 2 ustawy policjantowi przysługuje czas wolny w tym samym wymiarze. W ust. 2 tego paragrafu stanowi się, że w okresie rozliczeniowym każde 8 godzin przekraczające normę określoną w art. 33 ust. 2 ustawy jest równoważne jednemu dniowi wolnemu.**

W zamian za służbę pełnioną w dniu wolnym od służby policjant otrzymuje dzień wolny w innym dniu tygodnia. Na jego wniosek czas wolny może być udzielony w okresie bezpośrednio poprzedzającym urlop wypoczynkowy lub po jego zakończeniu. Czas wolny w zamian za służbę pełnioną poza rozkładem czasu służby policjant jest zobowiązany wykorzystać do dnia zwolnienia ze służby, a przełożony właściwy w sprawach osobowych ma obowiązek mu to zapewnić. Przełożony w sprawach osobowych prowadzi ewidencję czasu służby policjantów.

Stosownie do treści § 11 rozporządzenia do normy czasu służby określonej w art. 33 ust. 2 ustawy o Policji nie zalicza się czynności technicznych i organizacyjnych, jak też formalności związanych z przygotowaniem się policjanta do rozpoczęcia i zakończenia służby. Czynności związane z objęciem i zakończeniem służby (przyjęcia i zdania dokumentacji, uzbrojenia, wyposażenia) nie stanowią dodatkowej przesłanki do przedłużenia czasu służby, co zostało określone w § 8 rozporządzenia.

Tak więc rozliczanie czasu służby policjantów w przy-

padkach wprowadzenia stanów wyższej gotowości i skoszarowania stanów osobowych oddziałów Policji powinno następować według wyżej przedstawionych zasad. Obowiązujące regulacje prawne dotyczące czasu służby są wystarczające i nie wymagają zmian legislacyjnych.

Na marginesie sprawy wyjaśniam, iż w obecnym stanie prawnym system służby skoszarowanej dotyczy jedynie policjantów w służbie kandydackiej (art. 30 ust. 2 ustawy o Policji).

Lipiec 2004 r.

***Interpretacja przepisów § 8 ust. 3 i § 9 ust. 1
rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji z dnia 17 czerwca 2002 r.
w sprawie opiniowania służbowego
funkcjonariuszy Policji oraz wzoru
formularza opinii służbowej
(opinia prawna)***

Powzięto wątpliwości co do naruszenia przepisów § 8 ust. 3 i § 9 ust. 1 cytowanego w tytule rozporządzenia (Dz. Urz. Nr 98, poz. 890), na tle odwołania nadkom. R. Sz., policjanta Biura Logistyki Policji KGP od opinii służbowej, wydanej za okres od dnia 21 lutego 2001 r. do dnia 31 października 2003 r. Powołana komisja ustaliła bowiem, że w badanej opinii służbowej nie ma oceny okresowej. Nie przeprowadzono też z opiniowanym policjantem rozmowy omawiającej te oceny. Opiniowanego zapoznano z opinią służbową 21 dni od chwili jej sporządzenia, a wręczyła ją inna osoba niż wydający opinię lub upoważniony przez niego przełożony. Dyrektor Biura Logistyki Policji stwierdził jednak, że bezpośrednio przed wydaniem opinii służbowej dwukrotnie rozmawiał z opiniowanym policjantem i wyrażał swoją krytyczną ocenę jego postawy, dotychczasowych osiągnięć i poziomu realizacji zadań. Do zapoznania i wręczenia opinii służbowej opiniowanemu policjantowi upoważnił Naczelnika Wydziału Ogólnego (niebędącego bezpośrednim przełożonym policjanta).

Stosownie do postanowień § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia

17 czerwca 2002 r. bezpośredni przełożony zapoznaje opiniowanego z okresową oceną i przekazuje mu jej egzemplarz w czasie rozmowy omawiającej tę ocenę. Dopelnienie trybu określonego w przepisie § 8 ust. 3 jest zawarte w treści załącznika do formularza opinii służbowej, w części dotyczącej okresowej oceny, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Mianowicie, z pouczenia do okresowej oceny wynika, iż policjant niezgadzający się z oceną bezpośredniego przełożonego może w terminie 7-dni od otrzymania okresowej oceny złożyć wniosek do wydającego opinię o sporządzenie opinii służbowej. W wyżej wymienionym załączniku zawarto też wymóg, by policjant potwierdził otrzymanie egzemplarza okresowej oceny datą i podpisem. Oznacza to, że opiniowany policjant musi być zapoznany przez bezpośredniego przełożonego z okresową oceną oraz musi otrzymać jej egzemplarz, by móc ustosunkować się do tej oceny i złożyć w terminie 7 dni od jej otrzymania wniosek do wydającego opinię o sporządzenie opinii służbowej.

Tak więc niezapoznanie opiniowanego z okresową oceną i nieprzekazanie mu jej egzemplarza jest w rozmowie omawiającej tę ocenę naruszeniem trybu okresowego opiniowania policjantów, określonego w przepisach § 8 ust. 3 powoływanego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Należy przy tym zauważyć, iż niezachowanie formy dokonywania oceny okresowej nie ma znaczenia w ocenie prawidłowości postępowania.

W kontekście sygnalizowanej sprawy należy też wskazać na regulację przepisu § 8 ust. 1, według którego wydający opinię sporządza ją na podstawie okresowej oceny wywiązywania się opiniowanego z obowiązków oraz realizacji zadań i czynności. Oznacza to, że nie jest możliwe wydanie opinii służbowej bez dokonania okresowej oceny policjanta.

Odnosząc się do przepisu § 9 ust. 1 powołanego rozpo-

rzządzenia informacyjnie należy podać, iż według jego postanowień wymaga się, by wydający opinię lub upoważniony przez niego przełożony zapoznał opiniowanego z opinią w ciągu 14 dni od jej sporządzenia podczas rozmowy poświęconej tej opinii. Ponadto zapoznanie z opinią powinno nastąpić w obecności bezpośredniego przełożonego opiniowanego. Zapoznanie zatem opiniowanego z opinią służbową z przekroczeniem czternastodniowego terminu, jak też zapoznanie z opinią przez inną osobę niż wydający opinię lub upoważniony przez niego przełożony, jest naruszeniem trybu unormowanego w przepisie § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Luty 2004 r.